Голові спеціалізованої вченої ради
ДФ 64.707.065 Національного університету цивільного захисту України,
доктору наук з державного управління, професору, заслуженому працівнику освіти
Світлані ДОМБРОВСЬКІЙ

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Головка Валентина Васильовича на тему: «Державна політика соціального захисту в Україні», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензована дисертаційна робота здобувача Головка Валентина Васильовича на тему: «Державна політика соціального захисту в Україні» свідчить про актуальність вибраної теми, обґрунтованість своїх наукових суджень та висновків, а також наукову новизну та цінне практичне значення отриманих результатів.

Ступінь актуальності обраної теми дисертаційного дослідження.

Реалізація права людини на відповідне соціальне забезпечення, а також усебічний соціальний захист вразливих груп населення є фундаментом людино-орієнтованого підходу щодо досягнення соціальної справедливості та відповідає цілям побудови так званої держави добробуту. Саме тому соціальна політика має сприяти запобіганню бідності та стримуванню нерівності, підвищенню людських можливостей та продуктивності, зміцненню гідності, солідарності, справедливості та приданню нової сили суспільному договору.

В сучасних умовах чимало теоретичних, методичних та практичних питань стосовно розв’язання існуючих проблем та визначення напрямів удосконалення

державної політики соціального захисту в Україні залишаються недостатньо дослідженими, що підтверджує актуальність дисертаційної роботи Головка В.В., її наукову новизну, а також зумовлює мету, завдання, предмет і об'єкт дослідження, висновки, апробацію і практичне впровадження результатів дослідження.

Зв'язок дисертаційної роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконана в науково-дослідному центрі Національного університету цивільного захисту України в межах науково-дослідної роботи «Розробка механізмів державного управління соціально-економічною сферою та її галузями в контексті забезпечення безпеки українського суспільства» (ДР № 0118U001007), а науковий внесок здобувача полягає в обґрунтуванні концептуальних підходів та визначені напрямів удосконалення державної політики соціального захисту в Україні.

Основні наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, ступінь їх обґрунтованості та достовірності.

Метою дисертаційного дослідження є обґрунтування теоретичних положень і розробка практичних рекомендацій щодо напрямів удосконалення державної політики соціального захисту в Україні.

Для досягнення визначеної мети здобувачем в дисертаційній роботі вирішено такі завдання:

– узагальнено теоретико-методичні підходи до визначення сутності та змісту державної політики соціального захисту;

– виявлено особливості формування та реалізації державної політики соціального захисту в зарубіжних країнах;

– охарактеризовано сучасний рівень соціального захисту та визначено результативність формування та реалізації державної політики соціального захисту в Україні;

– з’ясовано проблеми і суперечності формування та реалізації державної політики соціального захисту в Україні;

– обґрунтовано концептуальні засади стратегії формування та реалізації державної політики соціального захисту в Україні;

– окреслено шляхи трансформації державної політики соціального захисту в умовах європейської інтеграції України;

– визначено напрями удосконалення державної політики соціального захисту в Україні.

Об’єктом дослідження дисертації є державна соціальна політика, а предметом дослідження – державна політика соціального захисту в Україні.

Теоретичну та методичну основу дисертаційного дослідження складають фундаментальні положення теорії публічного управління та адміністрування, гуманітарних та соціальних наук, наукові праці українських та зарубіжних вчених з питань формування та реалізації державної політики соціального захисту.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в науково-практичному обґрунтуванні теоретичних положень та напрямів удосконалення державної політики соціального захисту в Україні.

Найсуттєвіші результати дисертаційного дослідження, які містять наукову новизну, полягають у тому, що здобувачем:

– уперше обґрунтовано концептуальні засади стратегії формування та реалізації державної політики соціального захисту в Україні на засадах принципу «соціальний захист через економічний розвиток», а саме тісного взаємозв'язку та взаємозалежності завдань соціального захисту та стійкого економічного розвитку, в якій обґрунтовано та виокремлено функціонування правового, адміністративного, економічного, інформаційного механізмів, визначено першочергові пріоритети, мету, цілі, принципи, умови реалізації стратегії, спрямованої на забезпечення людино-орієнтованого підходу у питаннях

досягнення соціальної справедливості та відповідного рівня соціального захисту в Україні через необхідність надання адресної соціальної допомоги особам, які знаходяться у складних життєвих обставинах, а не в залежності від отриманої категорії, а розмір такої допомоги має забезпечувати гідний рівень життя людини з метою утвердження України, як держави добробуту, де людина визнається найвищою соціальною цінністю;

– удосконалено теоретико-методичні підходи щодо шляхів трансформації державної політики соціального захисту в умовах європейської інтеграції України, що полягають у необхідності: врахування таких європейських соціальних стандартів, як стандарти права на гідний рівень життя, стандарти соціального та пенсійного забезпечення; реалізації принципу безбар'єрності (фізичної, інформаційної, соціальної, цифрової) згідно стандартів ЄС з метою створення середовища, де соціально вразливі верстви населення мають рівний доступ до різних ресурсів, послуг і простору без будь-яких перешкод чи обмежень; розробки та використання допоміжних рахунків соціального захисту, як напряму подальшого розвитку державної статистики, що передбачає гармонізацію національної системи показників з міжнародними стандартами на рівні, які рекомендовано для статистичних служб країн – кандидатів на членство в Європейському Союзі; забезпечення своєчасного виконання плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в частині існуючих зобов'язань у сфері «Соціальна політика та трудові відносини» з метою необхідності всебічної інтеграції України в спільний європейський простір та забезпечення необхідного рівня соціального захисту;

– дістали подальшого розвитку положення щодо обгрунтування особливостей подальшої модернізації державної політики соціального захисту України, стратегічна мета якої має передбачати: побудову комплексної, універсальної, прозорої, адекватної та стійкої системи соціального захисту з метою посилення її цільового характеру на основі максималістського підходу (на противагу сучасному мінімалістському підходу), яка гарантує гідний рівень соціального захисту та базовий рівень соціального забезпечення протягом усього

життя людини, що дозволить забезпечити належний рівень інвестування в соціальний захист, а високий рівень соціальних витрат сприятиме людському розвитку та сталому розвитку країни; розробку та прийняття Соціального кодексу України, який визначатиме загальні підходи до державного регулювання системи соціального захисту, характер і обсяги державних соціальних гарантій, перелік критеріїв і підстав, що дають право на соціальний захист громадян з боку держави, а також міститиме чіткі та зрозумілі показники результативності, які б дали змогу оцінити актуальний стан реалізації та ефективність державної політики, а також відповідали конституційним гарантіям соціальних прав людини, міжнародним зобов'язанням України, а також законодавчо визначеним пріоритетам соціального розвитку держави.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих наукових працях.

Результати дисертаційного дослідження Головко В.В. оприлюднив у відповідних публікаціях на міжнародних наукових конгресах, науково-практичних конференціях, у вітчизняних і зарубіжному збірниках наукових праць. Публікації повною мірою відображають зміст дисертаційної роботи та отримані висновки.

Основні положення і результати дослідження висвітлено в 11 публікаціях, із них: 1 – у колективній монографії, 4 – статті у наукових фахових виданнях з публічного управління та адміністрування, 2 – статті в іноземному виданні, 4 – тези конференцій. Загальний обсяг публікацій, що належать особисто здобувачу, становить 4,5 др. арк.

Практичне значення одержаних результатів дослідження.

Доведення запропонованих концептуальних положень до рівня практичних пропозицій та рекомендацій, а також впровадження результатів дисертаційного дослідження в практичну діяльність державної влади та в навчальний процес підтверджують їх практичну значущість та достовірність.

Так, практичне значення одержаних результатів дисертаційного дослідження Головка В.В. підтверджується довідками про їх впровадження у діяльність:

– Управління у справах молоді та спорту Харківської обласної військової адміністрації (довідка № 01-29/1496 від 30.10.2024 р.).

– Національного університету цивільного захисту України при підготовці магістрів за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» (Акт про впровадження від 15.12.2022 р.).

Застосування в практичній діяльності наукових положень дисертаційного дослідження Головка В.В. сприятиме підвищенню ефективності та результативності формування та реалізації державної політики соціального захисту в Україні.

Дискусійні положення та зауваження щодо дисертаційного дослідження.

В цілому позитивно оцінюючи цілісність та обґрунтованість положень дисертаційного дослідження, необхідно зазначити, що є наявні дискусійні моменти та зауваження.

1. Здобувач слушно зазначає, що причиною недостатнього рівня соціального захисту в Україні є недосконаліть правового, адміністративного, економічного, інформаційного механізмів формування та реалізації відповідної державної політики (С. 176). Однак, дисертант не конкретизує, в чому саме полягає недосконаліть зазначених механізмів формування та реалізації державної політики соціального захисту в Україні в сучасних умовах.

2. В дисертаційній роботі здобувачу доцільно було б більш детально проаналізувати негативний вплив російської військової агресії та запровадження воєнного стану в країні на рівень соціального захисту населення, а також на формування та реалізацію відповідної державної політики в Україні.

Загальний висновок.

Дисертаційна робота Головка Валентина Васильовича є завершеним науковим дослідженням, яке відповідає паспорту спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». Отримані здобувачем результати дослідження забезпечують вирішення конкретного науково-прикладного завдання, яке полягає в обгрунтуванні напрямів удосконалення державної політики соціального захисту в Україні.

Вважаю, що дисертаційна робота на тему: «Державна політика соціального захисту в Україні» відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» та вимогам постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44, а її автор, Головко Валентин Васильович, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний рецензент:

Доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту
навчально-наукового інституту цивільного захисту
Національного університету цивільного захисту України,
доктор наук з державного управління, доцент Ігор ХМИРОВ

Підпис Ігоря Хмирова
ЗАСВІДЧУЮ
Нач. відділу персоналу
«__» _____ 20__ р.